

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ-ΕΣΠΑ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
Νίκης 10, 105 63 Αθήνα
Πληροφορίες: Κοσμάς Σιδηρόπουλος
Τηλ.: 210.3742020
Fax: 210.3742060
e-mail: ksidiropoulos@mou.gr

Αθήνα, 25/1/2018
Αρ.πρωτ.9679/ΕΥΘΥ 91

ΠΡΟΣ:
ΕΥΔ ΠΕΠ Ιονίων νήσων
Αλυκές Ποταμού (κτίρια Μαρκεζίνη)
49100 Κέρκυρα
E-mail: tspiggos@mou.gr, ionia@mou.gr

ΘΕΜΑ: Απάντηση σε ερωτήματα σχετικά με πρόσκληση δυνητικών δικαιούχων στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων πράξεων (πλην κρατικών ενισχύσεων) και τη χρήση της μεθόδου υλοποίησης με ίδια μέσα

Σχετικό: Email προς τον ΓΓ ΔΕ - ΕΣΠΑ με ημερομηνία 8.12.2017

Σε απάντηση των ερωτημάτων που θέσατε με το από 8/12/2017 email προς τον ΓΓ Δημοσίων επενδύσεων & ΕΣΠΑ, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α. Αρμοδιότητα δικαιούχου στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων πράξεων

Σύμφωνα με το πλαίσιο διαχείρισης (Καν. 1303/13 και ν. 4314/14) των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, δικαιούχος ορίζεται «δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας και, για τους σκοπούς του κανονισμού για το ΕΓΤΑΑ και του κανονισμού ΕΤΘΑ μόνο, φυσικό πρόσωπο που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή την έναρξη και την εφαρμογή πράξεων.» Επίσης ορίζεται ότι για την υλοποίηση μιας πράξης, μπορεί να συμμετέχουν και άλλοι φορείς οι οποίοι υλοποιούν ξεχωριστά υποέργα, μέσω των οποίων συνεισφέρουν στους στόχους και στα αποτελέσματά της¹.

Κάθε φορέας είναι υπεύθυνος για το ή τα υποέργα των οποίων έχει αναλάβει την υλοποίηση, σύμφωνα με τους κανόνες του ΣΔΕ. Ο φορέας αυτός δεσμεύεται από την Απόφαση Ένταξης της πράξης και από τα συμβατικά κείμενα² που καθορίζουν τη σχέση του με τον δικαιούχο ή και τους άλλους φορείς που συμμετέχουν, για όσα υποέργα έχει οριστεί υπεύθυνος. Όπου στα επόμενα αναφέρεται «δικαιούχος», περιλαμβάνει τόσο τον δικαιούχο όσο και τους άλλους φορείς.

Προκειμένου ένας δικαιούχος να υλοποιήσει ολόκληρη πράξη ή υποέργο αυτής πρέπει να έχει εκ των καταστατικών του σκοπών την αρμοδιότητα για την υλοποίηση της πράξης ή συγκεκριμένου υποέργου. Η αρμοδιότητα αυτή προκύπτει από το σκοπό, την αποστολή και το ή τα αντικείμενα δραστηριότητας του φορέα, τη χωρική αναφορά της αρμοδιότητας, την ευθύνη για τη λειτουργία της πράξης / έργου (όπου αυτό έχει εφαρμογή).

Εμβαθύνοντας περισσότερο στην έννοια της αρμοδιότητας του δικαιούχου υπογραμμίζουμε την έννοια της διατήρησης της κυριότητας των αποτελεσμάτων της πράξης δηλαδή ο ίδιος ο δικαιούχος πρέπει να μπορεί να αξιοποιήσει το αποτέλεσμα από την υλοποίηση της πράξης / υποέργου προκειμένου να ικανοποιήσει τους στόχους του και την αποστολή του, που με τη

¹ ΥΠΑΣΥΔ, αρ. 7 §2

² ΥΠΑΣΥΔ αρ. 7 §2α («έγγραφα τεκμήρια της συμφωνίας»)

σειρά τους συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων (δεικτών) του επιχειρησιακού προγράμματος.

Κατά συνέπεια η σύνταξη του καταλόγου κατηγοριών δυνητικών δικαιούχων που περιλαμβάνονται στις Προσκλήσεις των Διαχειριστικών Αρχών οφείλει να καλύπτει τουλάχιστον τα ακόλουθα κριτήρια, σε σχέση με τα προς χρηματοδότηση έργα ή δράσεις:

1. Αποστολή, αρμοδιότητα, καταστατική ή εκ του νόμου
2. Συμβολή στην επίτευξη των στόχων και της αποστολής του
3. Κυριότητα των αποτελεσμάτων της πράξης/υποέργου
4. Υπευθυνότητα για τη λειτουργία (όπου αυτό έχει εφαρμογή)

A.1. Ειδικές περιπτώσεις δικαιούχων

Είναι δυνατό να ορίζονται ως δικαιούχοι φορείς οι οποίοι δεν εκπληρούν το σύνολο των κριτηρίων, αλλά παρ' όλα αυτά μπορεί να προσκαλούνται ή να υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης. Τέτοιες περιπτώσεις είναι ενδεικτικά:

- Φορέας, ο οποίος ορίζεται από το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης της πράξης ως δικαιούχος (πχ ΕΕΤΑΑ ΑΕ, Επιτελικές Δομές ΕΣΠΑ κλπ)
- Φορέας ο οποίος ανήκει στο δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα και έχει συσταθεί με νόμο για την υλοποίηση / κατασκευή έργων τα οποία αποδίδει μετά την ολοκλήρωσή τους στους αρμόδιους φορείς για τη λειτουργία τους (πχ Κτιριακές Υποδομές ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ κλπ).
- Φορέας (B) που δεν περιλαμβάνεται στη λίστα προσκεκλημένων, αντί του προσκαλούμενου δυνητικού δικαιούχου (A), προκειμένου να υλοποιήσει έργο ενδιαφέροντος του (A) υποκαθιστώντας τον στην υλοποίηση του έργου, εφόσον η δυνατότητα αυτή παρέχεται και για τους δύο από το πλαίσιο λειτουργίας και τις αρμοδιότητές τους. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να υπάρχει κατάλληλο έγγραφο, πχ προγραμματική σύμβαση, απόφαση αρμόδιου οργάνου (πχ ΥΑ) κλπ, με το οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα υλοποίησης του έργου (πχ περιφέρεια – δήμος).

Σε αυτές τις περιπτώσεις ο δικαιούχος είναι διαφορετικός φορέας από τον κύριο του έργου ή τον φορέα πολιτικής για λογαριασμό του οποίου υλοποιείται αυτό το έργο.

A.2. Διάκριση αρμοδιοτήτων και ρόλων δικαιούχου και αναδόχου

Σύμφωνα με το άρθρο 9 της ΥΠΑΣΥΔ οι επιχορηγήσεις είναι άμεσες μη επιστρεπτές χρηματοδοτικές συνεισφορές, από ένα ΕΠ, οι οποίες χορηγούνται προκειμένου ο δυνητικός δικαιούχος να υλοποιήσει πράξη που εμπίπτει στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, συμβάλλει στους στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος και ειδικότερα της συγκεκριμένης πρόσκλησης.

Ο δικαιούχος επιχορήγησης είναι υπεύθυνος, αποκλειστικά ή από κοινού με τους άλλους φορείς, για την υλοποίηση της δράσης/πράξης και διατηρεί την κυριότητα των αποτελεσμάτων της.

Η επιχορήγηση δίδεται μόνο για πράξη της οποίας ο άμεσος στόχος είναι μη εμπορικός και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να οδηγεί σε κέρδη. Οι δικαιούχοι επιχορηγήσεων είναι γενικά φορείς μη κερδοσκοπικοί, και δεν μπορεί να επιδιώκουν την απόκτηση εμπορικού ή οικονομικού πλεονεκτήματος, μέσω της συμμετοχής τους στην υλοποίηση μιας πράξης.

Κάθε δικαιούχος «συμβάλλεται» με τη Διαχειριστική Αρχή, οι δε όροι περιλαμβάνονται στην Απόφαση Ένταξης και όλα τα συνοδά αυτής έγγραφα, περιλαμβανομένων και όλων όσα υποβλήθηκαν και ελήφθησαν υπόψη για την επιλογή της πράξης.

Ανάδοχος είναι οικονομικός φορέας ο οποίος αναλαμβάνει από τον δικαιούχο την εκτέλεση μέρους ή ολόκληρου έργου, με βάση σχετική σύμβαση ανάθεσης από επαχθή αιτία. Η σύμβαση αυτή μπορεί να αφορά στην εκτέλεση έργου, παροχή υπηρεσίας ή προμήθειας, το δε αποτέλεσμα της εκτέλεσης της σύμβασης αποτελεί κυριότητα του δικαιούχου και όχι του αναδόχου. Ο ανάδοχος ευθύνεται αποκλειστικά και μόνο έναντι του δικαιούχου και ουδόλως έναντι της Διαχειριστικής Αρχής, πολύ δε περισσότερο για την υλοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης στο σύνολό της ή εν μέρει. Η τιμολόγηση, που συνήθως περιλαμβάνει και το κέρδος του αναδόχου, προς τον δικαιούχο, αποτελεί δαπάνη της πράξης. Οι δαπάνες που πραγματοποιεί ο ανάδοχος για την εκτέλεση της σύμβασης δεν ενδιαφέρουν ούτε το δικαιούχο ούτε τη χρηματοδότηση/διαχείριση της πράξης, διότι περιλαμβάνονται στο σύνολό τους στο τίμημα της σύμβασης. Το τίμημα μιας σύμβασης έργου, υπηρεσίας ή προμήθειας αντιπροσωπεύει το συνολικό κόστος του δικαιούχου για την εκτέλεση του έργου, στο οποίο περιλαμβάνονται τόσο οι δαπάνες του αναδόχου όσο και το κέρδος του και καθορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες του ανταγωνισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στην περίπτωση υλοποίησης πράξης από περισσότερους του ενός φορείς, οφείλεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν υποκρύπτεται απευθείας ανάθεση έργου από οποιονδήποτε εκ των συμμετεχόντων φορέων σε άλλον, υπό τη μορφή υλοποίησης υποέργου.

B. Υλοποίηση υποέργου με αυτεπιστασία

Κατά κανόνα, οι μορφές υλοποίησης πράξης ή τα μέρη αυτής που υποστηρίζονται από τα Ταμεία μέσω επιχορηγήσεων αναφέρονται στο άρθρο 9 της ΥΠΑΣΥΔ, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η υλοποίηση από τον ίδιο το δικαιούχο με ίδια μέσα (αυτεπιστασία), ανάλογα με το είδος και τη φύση της. Ειδικότερα για την αυτεπιστασία πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις στον δικαιούχο:

- να διαθέτει τους ελάχιστους απαιτούμενους πόρους / μέσα για την υλοποίηση του έργου³, όπως:
 - ✓ κατάλληλο προσωπικό (επιστημονικό και διοικητικό) που μπορεί απασχοληθεί στην υλοποίηση του έργου
 - ✓ υποδομή (κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός), όπου απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου
 - ✓ λοιπό εξοπλισμό λειτουργίας
 - ✓ όργανα για την παρακολούθηση της καλής υλοποίησης του έργου και την παραλαβή του
 - ✓ τεχνογνωσία ή και εμπειρία στη συγκεκριμένη ή ανάλογη κατηγορία έργου
- να αποδεικνύεται ότι ο τρόπος αυτός υλοποίησης του έργου θα έχει τουλάχιστον το ίδιο κόστος έναντι προσφυγής σε ανάδοχο⁴, στην προδιαγεγραμμένη ποιότητα, ποσότητα και χρόνο⁵.

Για την προετοιμασία υλοποίησης έργου με αυτεπιστασία απαιτείται ο αναλυτικός σχεδιασμός του και οι προδιαγραφές απαιτήσεων, στις οποίες να ανταποκρίνεται το παραδοτέο. Κατά συνέπεια ο δικαιούχος οφείλει να έχει προδιαγράψει πλήρως στο Σχέδιο Απόφασης

³Οι πόροι πρέπει να είναι διαθέσιμοι κατά την υλοποίηση του έργου και όχι απαραίτητα κατά το χρόνο υποβολής της Αίτησης Χρηματοδότησης

⁴ Δεν αφορά σε έργα τα οποία από τη φύση τους μπορούν να γίνουν μόνο με αυτεπιστασία π.χ. ερευνητικά έργα

⁵Σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (Αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας).

Υλοποίησης με Ίδια Μέσα (ΑΥΙΜ), τα παραδοτέα της πράξης και τον τρόπο υλοποίησης (Πακέτα εργασίας/ενέργειες κλπ).

Ο δικαιούχος, στο πλαίσιο της ΑΥΙΜ, οφείλει να αιτιολογεί ότι η υλοποίησή του με αυτεπιστασία είναι οικονομικά συμφερότερη. Η αιτιολόγηση αυτή περιλαμβάνει τόσο τις απαιτούμενες ποσότητες (χρονοαπασχόληση προσωπικού, υλικά μέσα κλπ) όσο και τις τιμές των εισροών που προτίθεται να χρησιμοποιήσει στο έργο. Τα στοιχεία αυτά αξιολογεί η ΔΑ κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της πράξης, ως εύλογα η μη. Ως συγκριτικά στοιχεία μπορεί να χρησιμοποιούνται: ανάλογο συνολικό κόστος που καταβλήθηκε στο άμεσο παρελθόν για παρόμοιο έργο, οι κατά το αμέσως προηγούμενο χρονικό διάστημα καταβληθείσες αμοιβές για παρόμοιας εμπειρίας και ειδικότητας στελέχη, κλπ.

Ωστόσο το κριτήριο της οικονομικότητας, δεν μπορεί να είναι κριτήριο αποκλεισμού. Μπορεί να αιτιολογείται η σκοπιμότητα χρήσης της μεθόδου αυτής για άλλους λόγους, όπως:

- Ανυπαρξία αγοράς
- Κατοχή ευαίσθητων δεδομένων ή και ευάλωτων αντικειμένων που χρήζουν ειδικής προστασίας (πχ τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση ευαίσθητων κινητών πολιτιστικών αγαθών)
- Απόκτηση και ενσωμάτωση νέας τεχνογνωσίας και μεθόδων

Σε κάθε περίπτωση οι δαπάνες πρέπει να είναι εύλογες, δλδ να μην υπερβαίνουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς ή το σύνηθες κόστος του δικαιούχου για το φυσικό αντικείμενο στο οποίο αντιστοιχούν⁶ (ΥΠΑΣΥΔ, άρ. 11 §2).

Η αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαιούχου για την υλοποίηση συγκεκριμένης κατηγορίας έργων, δεν αποτελεί από μόνη ικανή συνθήκη για την υλοποίησή τους με αυτεπιστασία.

Γ. Συμπερασματικά

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, είναι δυνατή η υλοποίηση μιας πράξης από περισσότερους του ενός φορείς, κάθε ένας εκ των οποίων μπορεί να υλοποιεί ένα ή περισσότερα υποέργα, εφόσον έχουν προσκληθεί με την ίδια Πρόσκληση. Ο κάθε συμμετέχων φορέας μπορεί να υλοποιήσει τα υποέργα που αναλαμβάνει στο πλαίσιο της πράξης είτε με σύμβαση ανάθεσης είτε με αυτεπιστασία, εφόσον αυτό δικαιολογείται από το είδος και τη φύση του έργου και τηρείται η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (οικονομικότερη μέθοδος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου αποτελέσματος). Επίσης είναι θεωρητικά δυνατό ένα υποέργο (πχ μελέτη) να αποτελεί προϋπόθεση / εισροή για την υλοποίηση άλλου υποέργου της ίδιας πράξης.

Στις περιπτώσεις υλοποίησης πράξεων από περισσότερους του ενός φορείς, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 7 της ΥΠΑΣΥΔ. Μεταξύ αυτών προβλέπεται η ύπαρξη εγγράφου συμφωνίας μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης. Η "έγγραφη συμφωνία", μπορεί να περιβάλλεται τύπο "προγραμματικής σύμβασης" εφόσον το σχετικό πλαίσιο καλύπτει το σύνολο των συμμετεχόντων φορέων.

Πέραν των παραπάνω σημειώνουμε ότι και στην περίπτωση υλοποίησης πράξης από περισσότερους του ενός φορέα :

⁶ ΥΠΑΣΥΔ, άρ. 11 §2

α) ελέγχεται η αρμοδιότητα ενός εκάστου και ιδίως δε του κύριου δικαιούχου για την έναρξη ή έναρξη και εφαρμογή της πράξης ή του μέρους αυτής και η συνεισφορά της στην ικανοποίηση των επιδιωκόμενων στόχων όπως περιγράφονται στην πρόσκληση.

β) οφείλεται προσοχή στη διάκριση των ρόλων μεταξύ δικαιούχου και αναδόχου, διότι σε περιπτώσεις εταιρικών σχημάτων δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται προγραμματικές συμβάσεις οι οποίες, ακόμη και αν υπάρχει η θεσμική βάση για τη σύναψή τους, ενδεχομένως υποκρύπτουν συμβάσεις ανάθεσης, ιδίως δε αν το αντικείμενο της σύμβασης είναι ανοιχτό στην αγορά.

Στην περίπτωση των ΤΔΠ που μας κοινοποιήσατε (MIS 5007996, 5007988 και 5008009) οι δυνητικοί δικαιούχοι και οι άλλοι φορείς που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης πρέπει να ελεγχθούν ως προς το εάν τα αντικείμενα των υποέργων για τα οποία αιτούνται χρηματοδότηση πληρούν τα διαλαμβανόμενα στην παρ. Α Η γενική αναφορά στις αρμοδιότητες ενός φορέα πχ «σχεδιασμός και υλοποίηση αναπτυξιακών έργων και προγραμμάτων» δεν είναι από μόνη ικανή συνθήκη για την συγχρηματοδότηση υποέργου, αλλά πρέπει να συνδυάζεται και με την ιδιοκτησία / κυριότητα των αποτελεσμάτων με την επίτευξη των στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος και της συγκεκριμένης πρόσκλησης και, όπου εφαρμόζεται, με την ευθύνη λειτουργίας και συντήρησης του έργου αυτού.

Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός υποέργου που υλοποιείται με αυτεπιστασία αιτιολογείται από τον δυνητικό δικαιούχο με βάση πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία, στο πλαίσιο της ΑΥΙΜ και αξιολογείται από τη ΔΑ.

Η λειτουργία και συντήρηση του έργου μετά την ολοκλήρωσή του, όπου εφαρμόζεται, αποτελεί υποχρέωση, η οποία αφορά στην εκπλήρωση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του δικαιούχου⁷. Κατά τη διαδικασία της ένταξης αξιολογείται η δυνατότητα του δικαιούχου να εκπληρώσει τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις του, ωστόσο οι σχετικές δαπάνες δεν αφορούν στην υλοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης και κατά συνέπεια δεν είναι επιλέξιμες. Η σύναψη προγραμματικής σύμβασης μεταξύ δικαιούχου και τρίτου φορέα για τη λειτουργία ή και συντήρηση του έργου μετά την υλοποίησή του είναι αποδεκτή, εφόσον προβλέπεται από το θεσμικό πλαίσιο που τους διέπει και δεν υποκρύπτει σύμβαση ανάθεσης.

Στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ε.Σ. ΜΙΣΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Ειθιμιου Ευθυμία

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΘΥ

Δημήτρης Φακίτσας

⁷ Καν 1303/13, αρ. 71

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

- Γραφείο Γεν. Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & ΕΣΠΑ κ. Π. Κορκολή
- Γραφείο Προϊσταμένου ΕΑΣ κ. Ι. Φίρμπα
- Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης (ΕΥΘΥ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ)
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού και Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)
- Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης & Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
- Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων (ΕΥΚΕ)